

Stanu USA., wygłoszone do słuchaczy uniwersytetu murzyńskiego w Durham w Stanie Północnej Karoliny. Obaj ci ludzie różnią się od siebie pochodzeniem, narodowością, wykształceniem, całym nastawieniem. Mimo tego jednak obie deklaracje wyrażają zdanie, mającą zbliżoną, o ile chodzi o samo podejście do problemów przyszłości. Zastępują więc one na uwagę. — Stalin oświadczył, że rozwiązanie trzeciej międzynarodówki doprowadzi do zjednoczenia się wszystkich postępowych elementów patriotycznych w jeden obóz wolności, walczący z tyranią hitlerizmu i kładący zarazem fundamenty pod przyszłą współpracę narodów, opartą na zasadzie równości. Deklaracja ta ma znaczenie wyjątkowe, gdyż nie przypominam sobie żadnej innej anuncjacji, którejby używała podobnej terminologii. W oświadczeniu swym Stalin wyrażał o zjednoczeniu się wszystkich elementów postępowych bez względu na różnice polityczne czy też wyznaniowe. Był dla siebie sprawą z niezwykłości tej anuncjacji, trzeba było nieco orientować w terminologii marksistowskiej. W ortodoksyjnym marksizmie nie ma miejsca na tego rodzaju koncepcje, jak patriotyzm, czy też wiara religijna, tym mniej zaś na współpracę narodów na zasadzie równości. Dominuje na wszystkim zasada powszechnej dyktatury proletariatu nie do pogodzenia z zasadą wolności. Tymczasem Stalin wyraźnie staje na gruncie wolności i w ten sposób wiąże Rosję z demokracjami zachodnimi. Nie stawia na rewolucję ~~zbrojną~~ światową, ani na zniszczenie społecznej struktury innych krajów, lecz przeciwnie staje na gruncie służby dla wspólnego celu. —

Podsekretarz Welles podkreślił w swym przemówieniu, iż jest rzeczą jasną, iż każda, jakakolwiek forma organizacji międzynarodowej musi się opierać na uznaniu pewnych zasad. Te zasady, to: kontrola narodowych sił zbrojnych w celu zapewnienia pokoju, międzynarodowy trybunał, powołany do rozstrzygania międzynarodowych zatargów i darzoną zaufaniem przez wszystkie narody, postawienie